Instytut Pamięci Narodowej - Katowice

https://katowice.ipn.gov.pl/pl3/aktualnosci/174342,Uroczystosc-oznaczenia-grobu-powstanca-slaskiego-Leona-Kalkowskiego-znakiem-pami.html
27.04.2024, 05:21

Uroczystość oznaczenia grobu powstańca śląskiego Leona Kalkowskiego znakiem pamięci „Tobie Polsko” – Sosnowiec, 28 listopada 2022

28 listopada 2022 r. na cmentarzu parafialnym pw. Wniebowzięcia NMP w Sosnowcu przy ul. Smutnej odbyła się uroczystość oznaczenia znakiem pamięci „Tobie Polsko” grobu powstańca śląskiego śp. ppor. Leona Kalkowskiego. Remont mogiły został sfinansowany przez Oddziałowe Biuro Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN w Katowicach.

Wydarzenie zostało zorganizowane przez Oddziałowe Biuro Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN w Katowicach we współpracy z Urzędem Miasta Sosnowiec. W uroczystości wzięli udział: Marek Kalkowski – wnuk weterana wraz z rodziną, Jan Kwaśniewicz - naczelnik Oddziałowego Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa w Katowicach, Zbigniew Byszewski - wiceprezydent Miasta Sosnowiec, prof. Dariusz Nawrot – dyrektor Instytutu Zagłębia Dąbrowskiego, przedstawiciele Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej, Związku Kombatantów RP i Byłych Więźniów Politycznych, Straży Miejskiej w Sosnowcu, miejscowej Policji i Państwowej Straży Pożarnej, Rady Seniorów oraz uczniowie z Szkoły Podstawowej nr 10 im. Orła Białego w Sosnowcu.

Instytut Pamięci Narodowej reprezentował Jan Kwaśniewicz naczelnik OBUWiM w

Katowicach, który poprowadził uroczystość. Po przywitaniu gości przybliżył zgromadzonym genezę akcji „Powstańcy to wiara, nadzieja i cud! Ocalmy groby powstańców śląskich od zapomnienia” oraz symbolikę znaku pamięci „Tobie Polsko”. Następnie głos zabrał Zbigniew Byszewski i prof. Dariusz Nawrot. Podczas uroczystości życiorys powstańca przedstawiła Danuta Mikoda - pracownik OBUWiM w Katowicach. Następnie Jan Kwaśniewicz dokonał oznaczenia grobu, a uczestnicy złożyli kwiaty i zapalili znicze.

Grób powstańca śląskiego Leona Kalkowskiego przed remontem.

Grób Leona Kalkowskiego po remoncie.

Ppor. Leon Kalkowski (s. Karola) urodził się 14 stycznia 1886 r. Brał czynny udział w trzech powstaniach śląskich oraz akcji plebiscytowej. Należał do Polskiej Organizacji Wojskowej Górnego Śląska. Podczas pierwszego powstania dowodził 9 kompanią, która walczyła na odcinku Mysłowice - Szopienice. Od 1923 r. należał do Związku Powstańców Śląskich w którym pełnił funkcję prezesa powiatowego koła w Będzinie. Został odznaczony Krzyżem Niepodległości, Krzyżem na Śląskiej Wstędze Waleczności i Zasługi, Gwiazdą Górnośląską oraz Srebrnym Krzyżem Zasługi. Podczas II wojny światowej został aresztowany 1 maja 1940 r. w Sosnowcu. W efekcie został osadzony najpierw w KL Dachau, a następnie w KL Mauthausen-Gusen, gdzie zginął 30 października 1940 r. Jego prochy zostały odesłane rodzinie, która pochowała je w grobie rodzinnym.

oprac.: Danuta Mikoda (OBUWiM IPN Katowice)

Akcja oznaczania grobów znakiem pamięci opracowanym przez Oddziałowe Biuro Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN w Katowicach rozpoczęła się 5 lipca 2021 r. w dzień setnej rocznicy zakończenia III powstania śląskiego. Znak pamięci „Tobie Polsko” ma formę proporczyka o rozmiarach ok. 20 x 8 cm wykonanego z porcelany nagrobnej. Umieszczono na nim inwokację „Tobie Polsko”, pod którą znajduje się wizerunek orła otoczonego datami powstań, a poniżej napisy „Grób Powstańca Śląskiego” i „Instytut Pamięci Narodowej”. Proporzec jest wzorowany na sztandarze powstańczym „Tobie Polsko”, który wykonano na początku 1920 r. w pracowni przy redakcji „Katolika” w Bytomiu i który obecnie znajduje się w zbiorach Muzeum Czynu Powstańczego w Górze Św. Anny. Muzeum posiada także fotografię z uroczystości upamiętniającej uchwalenie Konstytucji 3 Maja, która przedstawia pochód mieszkańców wsi Osiek (pow. strzelecki, woj. opolskie) z tymże sztandarem niesionym przez A. Szulca do Rozmierzy. Uroczyści te obchodzono na całym Górnym Śląsku w niedzielę 2 maja 1920 r. i były to pierwsze legalne obchody tej rocznicy na tym terenie.

Dzięki postanowieniom artykułu 88 Traktatu Wersalskiego o przeprowadzeniu plebiscytu, dla zapewnienia jego bezstronności, w lutym 1920 r. obszar plebiscytowy wyłączono z państwa niemieckiego i poddano kontroli wojsk alianckich, a pełnię władzy przejęła na nim Międzysojusznicza Komisja Rządząca i Plebiscytowa Górnego Śląska z gen. Henri Le Rondem na czele. Umożliwiło to Polakom legalne demonstrowanie swoich dążeń i używanie symboli narodowych.

Znak pamięci "Tobie Polsko".